

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД
Вх. № 2914
Дата на подаване: 30. 10. 2014 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

София, ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000
тел. 986-28-61, 987-55-13, факс: 987-65-14,

изх. № 1188
дата 30.10......2014 г.

ДО ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
ГРАЖДАНСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,
ПРЕДСТАВЛЯВАН ОТ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
РАЛИЦА БОСИЛКОВА НЕГЕНЦОВА

ПО ТЪЛКУВАТЕЛНО ДЕЛО № 6 / 2014 г.

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

По инициатива на заместник – председателя и ръководител на Гражданска колегия на Върховния касационен съд е направено предложение ОСГК на ВКС да постанови тълкувателно решение по следния материално правен въпрос:

Намира ли приложение, предвиденото в чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ основание за прекратяване на трудовото правоотношение от работодателя с предизвестие в хипотезата, при която работникът или служителят е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст в периода от незаконното уволнение до

възстановяването му на работа и заемането на длъжността в срока по чл. 345 от КТ.

В предоставения ни срок от името на Висшия адвокатски съвет поставям на вниманието Ви нашето становище по тълкувателното дело:

Намираме, че повдигнатият въпрос е от съществено значение за правилното прилагане на закона от съдилищата. Налице е противоречиво разрешаване на поставения в предложението на заместник председателя и ръководител на ГК на ВКС материално правен въпрос от различни отделения на Върховния касационен съд, поради което е налице основание за постановяване на тълкувателно решение.

В решение № 181 от 17.07.2013 г., постановено по гр. дело № 1240 / 2012 г. на Трето гражданско отделение на Върховния касационен съд е прието, че разпоредбата на чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ не намира приложение в случай, че работникът / служителът е придобил и реализирал правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст, след като трудовият му договор е прекратен, но уволнението му е признато от съда за незаконно и е възстановен на работа, тъй като при възстановяването на работа не възниква ново трудово правоотношение, а се възстановява прекъснатото такова с незаконното уволнение.

Изводите на съда в другото цитирано в предложението решение № 74 / 12.03.2014 г. по гр. дело № 998 / 2012 г. на Четвърто гражданско отделение са в обратния смисъл. Съдът приема, че разпоредбата на чл. 328, ал.1, т. 10а от КТ е приложима и работодателят може да се възползва от това основание за прекратяване на трудовия договор, независимо, че се отнася до работник/служител, който е придобил и реализирал правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст по време на незаконното уволнение.

Присъединяваме се към мотивите, изразени в решението на Четвърто гражданско отделение и считаме, че не съществува законова пречка, работодателят да се възползва от основанието на чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ за прекратяване на трудовия договор на възстановен на работа работник/служител по силата на влязло в сила съдебно решение, след като той е придобил и реализирал правото си на пенсия за осигурителен стаж и

възраст по време на незаконното си уволнение. Към момента на прекратяване на трудовия договор на работника/служителя, той не е бил придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Този факт е настъпил през времето, през което работникът/служителят е оспорвал законността на уволнението си. Към момента на възстановяването му на работа, работникът/служителят има качество на пенсионер и това не може да бъде пренебрегнато. Налице е придобито и реализирано право на пенсия за осигурителен стаж и възраст и работодателят следва да има предвид и да се възползва от новия факт, свързан с личността на работника/служителя, така както би се съобразил с факта на раждане на дете или възникване на заболяване, свързано с незаконно уволнения работник/служител и да спазва закрилящата разпоредба на чл. 333 от КТ в случай, че пристъпи към ново прекратяване на трудовия договор на възстановения на работа работник/служител. Действително при възстановяване на работа на незаконно уволнения служител, той се връща в съществуващо трудово правоотношение, възникнало въз основа на трудов договор, сключен във време, в което не е имал качество на пенсионер, но фактът на пенсиониране е настъпил и не може да бъде пренебрегнат. Придобиването и реализирането на правото на пенсия е факт, който съществува към момента на възстановяването и възстановеният на работа работник/служител ще получава и пенсия, и трудово възнаграждение. Това означава, че няма законова пречка трудовият му договор занапред да бъде прекратен на основание чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ, тъй като той има качество на работещ пенсионер.

Тук закономерно възниква и въпроса как Кодексът за социално осигуряване /КСО/ определя процедурата за придобиване и реализиране на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст. В случай, че работникът/служителят не е бил незаконно уволнен, за да реализира придобитото от него право на пенсия за осигурителен стаж и възраст следва да прекрати трудовия си договор, за да няма качество на осигурено лице към момента на подаване на документите за реализиране на придобитото от него право на пенсия. Във времето, през което работникът/служителят е бил незаконно уволнен, той не е имал качество на осигурено лице, но с възстановяването му на работа, времето от прекратяване на трудовия му договор до възстановяването му на работа, се зачита за трудов и

осигурителен стаж по силата на разпоредбите на чл. 354, ал. 1, т. 1 от КТ и на чл. 9, ал. 3, т. 2 от КСО. Освен това по силата на чл. 9, ал. 3, т. 2 от КСО, работодателят е длъжен да внесе осигурителните вноски, които са за негова сметка, по партидата на вече възстановения работник/служител. С изпълнението на това законово задължение от страна на работодателя, работникът/служителят придобива качество на осигурено лице по смисъла на разпоредбите на КСО, трудовият му договор се счита за непрекъснат, включително и по времето, през което е реализирал правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Придобитият осигурителен и трудов стаж по силата на незаконното уволнение и възстановяването му на работа ще бъде отчетен при определяне на нов размер на вече отпусната му пенсия. Всичко това сочи, че възстановеният работник/служител ще придобие облаги от незаконното уволнение, а работодателят ще бъде санкциониран с възстановяването му на работа и изплащане на обезщетение, осигурителни вноски и др. плащания, предвидени в закона. По този начин работодателят ще бъде санкциониран за нарушаване на трудовото законодателство, но в тази санкция не следва да бъде включена и невъзможността да се възползва от разпоредбата на чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ за прекратяване на трудовия договор на възстановения работник/служител, придобил и реализирал правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Не са приемливи мотивите, изразени в решението на Трето гражданско отделение по цитираното по-горе дело. Действително мотивите на това съдебно решение се основават на разпоредбата на чл. 354, ал. 1 от КТ, в която изрично е посочено, че по време на незаконното уволнение, трудовото правоотношение не съществува и не могат при възстановяването на работа да се приемат факти, които не са съществували към момента на сключване на трудовия договор. В случая на придобиване и реализиране на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст от страна на незаконно уволнения работник/служител е настъпил факт, който е свързан с личността на този работник/служител. С този факт работодателят следва да се съобразява, така както се съобразява с възникналата закрила на майката с дете до 3-годишна възраст, което не е било родено към момента на прекратяване на трудовия договор, както и с настъпило заболяване, което се ползва със законова закрила при уволнение и което не е съществувал при

прекратяване на трудовия договор на този работник. След възстановяването им на работа и в случай, че работодателят реши да прекрати отново трудовите договори на тези работници/служители, по отношение на които по време на незаконното уволнение са настъпили факти, които им дават закрила при уволнение, работодателят е длъжен да спазва разпоредбата на чл. 333 от КТ. Социално несправедливо би било, законът да задължава работодателя в едни случаи да се съобразява с възникналата законова закрила, а в други случаи по отношение на факти, настъпили по време на незаконното уволнение на работник/служител да няма право да прекрати трудовия договор по реда на чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ на работещ пенсионер, какъвто фактически се явява възстановения на работа работник/служител, по силата на влязло в сила съдебно решение

Въз основа на изложеното, считаме, че в тълкувателното решение следва да намери място положителният отговор на поставения от заместник председателя и ръководител на гражданска колегия на ВКС материално правен въпрос и Общото събрание на колегите на Върховния административен съд следва да приеме, че работодателят може да се възползва от основанието на чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ за прекратяване на трудовия договор на възстановен на работа работник/служител, който е придобил и реализирал правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст по време на незаконното си уволнение. Това ново прекратяване на възстановеното трудово правоотношение ще има действие заанапред и няма да се отрази на законовите последици от отмяната на предходното незаконно уволнение.

Не съществува законова пречка, работодателят да прекрати трудовия договор на работник или служител на основание чл. 328, ал. 1, т. 10а от КТ, ако в периода от незаконното прекратяване на трудовия му договор до възстановяването му на работа по силата на влязло в сила съдебно решение, работникът/служителят е придобил и реализирал правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕДЕЛКОВА

